

מועד חשוון תשפ"א

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

ט' חשוון תשפ"א

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
4. חלק א' - עיון 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
5. חלק ב' - יישום 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.
6. יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. אילן שנקצץ מתחת לגובה של טפח מעל פני האדמה, וחזר וגדל, כיצד מונין לו את שנות הערלה, וכיצד נתייחס לענף המוברך מאילן זקן שגדל שנים רבות פחות מגובה טפח.
2. ירקן גוי שיש בבעלותו חנות פירות וירקות, כדי להוכיח את נאמנותו לציבור לקוחותיו, הוא שילט על חלק ממדפי הפירות שלטים, כדוגמת "ערלה", "רבעי" "תרומה", "הופרשו תרומות ומעשרות", כיצד עלינו להתייחס לשילוט הנ"ל במידה והגוי טוען שהוא בעצמו הפריש או בדק את בעיית הערלה.
3. מאפייה (של לחמי כוסמין) שרגילה לקמח את משטחי רידוד הבצק על ידי פיזור של יותר משני קילו קמח (חיטה לבן),
א. כיצד ינהגו לכתחילה?
ב. מה דין בדיעבד כשהתברר להם לאחר הכנת הלחם, שהוסיפו קמח שיש בו כשיעור חלה?
ג. האם הם יכולים לפטור את כל קמח החיטה המוסף לבצק על ידי הכנת כדור בצק קטן מאותו קמח החיטה, ולהפריש אותו לחלה בעבור הקמח?
4. "ספק ערלה בארץ ישראל אסור ובחוץ לארץ מותר", הגדר מהו הספק, ובאיזה אופנים מחמירים בחו"ל ומקילים בארץ ישראל.
5. כיצד יש לנהוג עם החלק שהופרש לתרומות ומעשרות או הפרשת חלה. (עם התרומה או המעשר או החלה – שצריך ליתן לכהן או ללוי) ? פרט כשההפרשה טהורה וכשההפרשה טמאה.
עמוד 1 מתוך 3

6. ישראל וגוי שהיו שותפים באחד מהדברים שנוהג בהם מצוות: ערלה, הפרשת חלה, תרומות ומעשרות.
א. כיצד משפיע חלקו של הגוי על חלק הישראל
ב. כיצד נוהג בחלה או בתרומות ומעשרות אם היהודי הפריש על כל התוצרת "מניה וביה"
7. פרט את דין הפירות שיהודי קנה מגוי או כשהגוי קנה מיהודי בכל אחד מהמקרים להלן:
א. קנה הפירות בעודן מחוברים קודם לעונת המעשרות.
ב. קנה הפירות בעודן מחוברים לאחר עונת המעשרות.
ג. קנה הפירות כשהם תלושים קודם לגמר מלאכה.
ד. קנה הפירות כשהם תלושים לאחר גמר מלאכה.
8. הרכיבו או הבריכו אילן זקן עם פירות בתוך עץ צעיר, או אילן צעיר עם פירות באילן זקן - מה דין הפירות ומה דין הגידולים. והאם הכלל שאין גידולי היתר מעלין את האיסור תקף תמיד בדיני ערלה. פרט!

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. בשוק ארבעת המינים התקיים ויכוח בין הקונים אודות עץ אתרוגים שניטע בראש חודש חשוון תשע"ז, ולאחר מספר שנים בתאריך כ' שבט תש"פ חנט עץ פרי האתרוג, אולם לקטו את האתרוגים רק בערב סוכות תשפ"א.
היו כאלה שציידו שהאתרוג חייב במעשר מעשר עני, ומנגד היו כאלה שחייבו את האתרוג במעשר שני ואף היה מאן דהוא שאמר שהאתרוג פטור מן המעשרות.
א. עם מי הצדק.
ב. כיצד נוהג למעשה.
10. בעל גמ"ח "הפרשת חלה" הרגיל לזכות את הציבור במצוות הפרשת חלה, כיצד ינהג באחד מהמקרים להלן:
א. כשיש לו הסכם עם בעל מאפייה שיעשה בעבורו בצק גדול כשיעור חלה, אולם פעמים שכל הבצק הינו לבעל הגמ"ח ופעמים שבעל המאפייה משתמש לאחר מכן בחלק מהבצק.
ב. בעל הגמ"ח לש בצק גדול כשיעור חלה אולם מחלק לכל אחד פחות משיעור חלה, כדי שיאפה בביתו.
ג. בעל הגמ"ח לש בצק גדול כשיעור חלה אולם מחלק לכל זוג שותפים כשיעור חלה אך דא עקא שחלק מן המקבלים אופים את זה יחדיו ובחלק מן המקרים שותף אחד חפץ להקפיא את הבצק ולאפותו לאחר זמן.
11. אדם שהכין שני בצקים לצורך הכנת עוגת שמרים, אולם בדעתו היה שבצק אחד ישמש לעוגת שמרים במילוי שוקולד פרווה, ואילו הבצק השני ישמש לעוגת שמרים במילוי שוקולד חלבי. האם יכול להפריש חלה מבצק אחד ולפטור בו את חברו:
א. כשהיה בכל בצק כשיעור חלה.
ב. כשבכל בצק אין כשיעור חלה אבל בצירוף שני הבצקים יהיה כשיעור חלה.
ג. כיצד ינהג אם אירע שלאחר שהוא לש את שני הבצקים לגמרי נדבקו הבצקים לבצק אחד ועל כן הוא חזר בו והחליט ששני הבצקים ישמשו רק לעוגת שמרים במילוי פרווה.

עמוד 2 מתוך 3

12. יהודי ערך הסכם שותפות עם חברו הגוי לרכישת מטע תפוזים אך בשעת ההסכם שכח שאסור לו להנות מפירות המטע בשלש השנים הראשונות, לאחר שערך את ההסכם ובא לקבל ברכת רב, האיר הרב את עיניו בבעיית הערלה הקיימת בהסכם, משכך ערך היהודי על דעת עצמו הסכם שותפות חדש עם שותפו הגוי, עיקרון ההסכם החדש היה כך: הם יבצעו הערכה כספית מהו השווי של פירות המטע שגדלו בשלש השנים הראשונות, ואותו ייקח הגוי רק לעצמו, וכנגד אותו הסכום ייטול היהודי את פירות שלש השנים שלאחר מכן.

* * *